

V. VLAGYIMIROV ÉS SZ. SZUGYIK:

A BESZÁMOLÓJELENTÉSEK CSÖKKENTÉSÉNEK ÉS EGYSZERŰSÍTÉSÉNEK TAPASZTALATAI A VASÚTI SZÁLLÍTÁSBAN*

A Vasútügyi Minisztérium nagy és igen bonyolult gazdaságot irányít. A vasúti közlekedést a Szovjetunióban a vasútak hatalmas kiterjedése és technikai felszereltségének magas színvonala jellemzi. A vasút a munkások, a mérnök-műszaki dolgozók és tisztviselők százazreit foglalkoztatja. A vasúti közlekedés szükségleteinek kiszolgálására számos ipari és kisegítő mezőgazdasági vállalat van a Vasútügyi Minisztérium vezetésében. Nagyméretű építkezési munkák valósulnak meg a minisztérium erőivel és eszközeivel.

Ennélfogva a vasúti szállításban érvényben lévő beszámolási rendszer a kérdéseknek igen kiterjedt körét öleli fel. Ezzel kapcsolatban különösen fontos, hogy az érvényben levő beszámolási rendszert időközönként felülvizsgálják, az irányítás tényleges szükségleteivel összhangba hozzák, arra törekedve, hogy a beszámolójelentéseket a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék és egyszerűsítsék.

A Kormány utasítására 1951-ben számos minisztérium és köztük a Vasútügyi Minisztérium is felülvizsgálta a beszámolójelentéseket abból a célból, hogy egyszerűsítse és számukat csökkentse.

A beszámolójelentések felülvizsgálásának munkájában a Vasútügyi Minisztérium dolgozói azokból a konkrét utasításokból indultak ki, amelyet a Kormány rendelete megadott és a következő feladatokat irányozták elő:

1. Azon minták vagy egyes fejezetek mutatószámainak megszüntetését, amelyek a gazdasági, operatív, tervezési munkában nem használhatók fel.

2. A beszámolójelentés időszakainak meghosszabbítását.

3. A napi távirati beszámolójelentések csökkentését a lehető legnagyobb mértékben, határidejüknek öt napra való kitolása útján és a napi távirati beszámolójelentésekben csak azoknak a mutatószámoknak fenntartását, amelyek az operatív vezetés szempontjából a legjobban szükségesek; a távirati beszámolójelentések postai beszámolójelentéssel való helyettesítését, amikor az operatív vezetés és tervezés szempontjából a távirati beszámolójelentésre nincs szükség, valamint a távirati beszámolójelentéseknek rövidített jelekre (számokra, kodokra) való átírását.

4. A címek számának csökkentését, amelyekre a beszámolójelentést be kell küldeni.

5. A Központi Statisztikai Hivatal által jóvá nem hagyott törvénytelen beszámolójelentések megszüntetését.

* Vesznyik Sztalyiszyiki, 1952, 2. sz., 81—83. old.

6. A technikai beszámolójelentések lényeges csökkentését.

Figyelemmel a vasúti szállításban használt beszámolójelentések tekintélyes mennyiségére és a bennük foglalt, a népgazdaság legfontosabb ágait érintő különféle kérdésekre, a minisztériumban a Központi Statisztikai Hivatal Beszámolójelentések Osztályának dolgozóiból, a vonalszolgálati szervek és a minisztérium megfelelő főigazgatóságainak képviselőiből speciális munkabizottságokat szerveztek a beszámolójelentések felülvizsgálására.

A munkabizottságokban felvetődött véleménykülönbségek eldöntésére és a beszámolójelentések felülvizsgálatával kapcsolatos végleges javaslat előkészítésére megalakult a minisztérium központi bizottsága.

A munkálatok ilyen megszervezése biztosította az egyes gazdasági ágakat érintő beszámolójelentések legmondosabb felülvizsgálását.

Az egyes beszámolási minták felülvizsgálásában a dolgozók széles köre vett részt, akik a beszámolójelentést használják, elemzik és éppen ezért jelenlétük különösen hasznos volt az egyes konkrét kérdések megoldásánál. A beszámolójelentések felülvizsgálási munkájában nemcsak statisztikai és más számviteli dolgozók vettek részt, hanem vasúti mérnökök, építésmérnökök, agronómusok és a megfelelő gazdasági ágak egyéb szakemberei is. Ennek következtében a kérdéseket csak minden oldalról kiterjedő komoly megvitatás után döntötték el.

A munka folyamán széles körben felhasználták a vonalszolgálati, különösen a moszkvai vasúti csomópont vonalszolgálati dolgozóinak munkatapasztalatait. A minisztériumba meghívták a vasutak számviteli osztályainak számos főnökét.

Nagy jelentősége volt annak, hogy a beszámolójelentések felülvizsgálataánál az egyes beszámolási minták vezetésének közvetlenül az állomásokon, vállalatok építkezéseinél, stb. való gyakorlatát részletesen ismertették. Az elegyáramlásra vonatkozó beszámolójelentés (DO—25. sz. minta) csökkentésének elbírálásánál, például, a bizottság tagjai e beszámolójelentés összeállításának módszerével a jaroszlavli vasútvonal loszinovsztrovi állomásán és ugyanezen vasútvonal moszkvai osztályán ismerkedtek meg. Ennek eredményeképpen tettek javaslatot a beszámolójelentésben foglalt mutatószámok lényeges csökkentésére.

Az alacsonyabb kategóriába tartozó dolgozók bevonása elősegítette annak felderítését, hogy milyen nehézségekkel jár a helyszínen az egyes beszámolási minták kitöltése, valamint annak ellenőrzését, hogy az összes mutatószámokra ténylegesen szükség van-e, hogy mennyiben biztosítja a beszámolási adatok megbízhatóságát az elsődleges számvitel vezetésének megállapított rendje. A rendező és rendelkező állomások munkájára vonatkozó beszámolójelentés felülvizsgálata alkalmával kiderült például, hogy megvalósíthatatlan az illetékes főigazgatóság vezetőinek az a kívánsága, hogy a vasúti kocsik állásidejét részletezzék, mert az elsődleges számvitelben az ilyen adatok felvétele nincs előírányozva. Az indokolatlan kívánságot elutasították.

Lényeges kérdés volt, amelyre a beszámolójelentések felülvizsgálása alkalmával figyelmet fordítottak, a beszámolójelentések területén mutatkozó párhuzamosság felderítése és megszüntetése.

A jéggyarak műszaki állapotára vonatkozó beszámolójelentés mintájának felülvizsgálatánál például megállapították, hogy a műszaki törzskönyvekből az összes adatok az ilyen speciális beszámolójelentések összeállítása

nélkül is megkaphatók. Ennek eredményeképpen hozták meg a javaslatot a beszámolójelentés megszüntetésére.

A rendelkezésre álló teherkocsiállomány mérlegére vonatkozó beszámolójelentés mintájának (DO—31. sz. minta) felülvizsgálatánál a bizottság a vonalszolgálat dolgozói részéről javaslatot kapott a beszámolójelentés megszüntetésére, minthogy ugyanezek az adatok bizonyos más csoportosításban megtalálhatók „A rendelkezésre álló gördülőanyag-állományról, megoszlásáról, munkájáról és kihasználásáról szóló beszámolójelentés”-ben. (CO—1. sz. minta.)

Komoly figyelmet fordítottak a beszámolójelentések csökkentésére a beszámolási időszakok megváltoztatásával kapcsolatban. A teherkocsiknak egyik vasútvonalról másik vasútvonalra való átmenetelére vonatkozó beszámolójelentést (DO—1. sz. minta) a felülvizsgálat előtt naponta küldték be. Ezt a rendszert felülvizsgálták. Elhatározták, hogy a mutatószámok felét a napi jelentésből dekádjelentésbe viszik át, ami jelentősen egyszerűbbé teszi a beszámolójelentés összeállítását. Sok tekintetben, amikor a beszámolójelentést dekádonként és egészében havonként terjesztették be, a harmadik dekádról szóló beszámolójelentést megszüntették és csak az első és második dekádra, valamint az egész hónapra vonatkozó beszámolójelentést tartották fenn. A nem dolgozó kocsiállományról szóló beszámolójelentés havi beszámolási idejét negyedévi beszámolási időre változtatták meg.

A beszámolójelentések felülvizsgálatában tevékenyen résztvettek a minisztérium társadalmi szervezetei is. Sok figyelmet fordított erre a fontos ügyre a Központi Statisztikai Hivatal Beszámolójelentések Osztályának pártszervezete. A beszámolójelentések felülvizsgálása során nyert tapasztalatokat a főigazgatóság faliújságjain és a Vasútiügyi Minisztérium heti közlönyében ismertették.

A nyilvánosság részvétele a beszámolójelentések felülvizsgálatának munkájában pozitív eredményeket hozott.

Jellemző, hogy a vonalszolgálat és a minisztérium apparátusának dolgozói részéről sok észszerűsítő javaslat érkezett be. A forgalmi szolgálat főigazgatósága beszámolójelentéseinek csökkentése kérdésében például több mint 50 javaslatot adtak be, amelyeknek nagy részét elfogadták.

A Vasútiügyi Minisztérium dolgozói a beszámolójelentések felülvizsgálatának egész munkájában szoros kapcsolatot tartottak fenn a Központi Statisztikai Hivatal apparátusával. A beszámolójelentéseket felülvizsgáló központi bizottság a Központi Statisztikai Hivatal képviselőinek részvételével kezdte meg működését. A munkálatoknak ilyen módon való megszervezése biztosította a beszámolójelentések felülvizsgálatával kapcsolatos javaslatok legmélyrehatóbb és leggondosabb megvitatását.

Melyek a beszámolójelentések csökkentésének eredményei a Vasútiügyi Minisztériumban? A mutatószámok mennyisége tekintetében a Vasútiügyi Minisztérium beszámolójelentéseinek összterjedelméhez viszonyítva az általános csökkentés 30%-ot tett ki.

A beszámolójelentések felülvizsgálati munkájának befejezése után a Vasútiügyi Minisztérium egyetértésben a Központi Statisztikai Hivatallal „A statisztikai beszámolójelentések szabályozása, csökkentése és egyszerűsítése” címen külön rendeletet adott ki, amelyben szigorúan szabályozta a beszámolójelentések benyújtási rendjét, határidőit és a vasúti szállítás dolgozóinak kötelezettségeit a beszámolójelentések vezetése tekintetében.